

11 lutego 2026 roku

L.dz. 1/02/2025/MKiŚ

Szanowna Pani Minister
Anita Sowińska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
ul. Wawelska 52/54
00-922 Warszawa
info@klimat.gov.pl

Szanowna Pani Minister,

[REDACTED]
[REDACTED] pragną zwrócić uwagę Ministerstwa Klimatu i Środowiska na potrzebę podjęcia szerszej dyskusji dotyczącej potrzeby ustanowienia spójnych ram prawnych dotyczących zarządzania substancjami perfluoroalkilowych i polifluoroalkilowych – znanych jako PFAS w produktach, emisjach oraz odpadach.

Obecne europejskie ramy regulacyjne dotyczące substancji perfluoroalkilowych i polifluoroalkilowych (PFAS) nie mają charakteru całościowego, tj. nie uwzględniają wszystkich etapów cyklu życia tych substancji – od projektowania produktów, przez ich użytkowanie, aż po końcowy etap gospodarowania odpadami oraz emisji do środowiska.

Na poziomie europejskim niektóre PFAS są uznawane za trwałe zanieczyszczenia organiczne (POP) na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 z dnia 20 czerwca 2019 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych (Dz. U. UE. L. z 2019 r. Nr

169, str. 45 z późn. zm.). Inne regulacje mają na celu ograniczenie obecności PFAS w produktach, takich jak opakowania czy środki pianotwórcze. Sektor wodny już uwzględnia niektóre PFAS, w szczególności w odniesieniu do wody pitnej (Dyrektywa (UE) 2020/2184 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, która wprowadza parametry dla sumy PFAS oraz PFAS ogółem) oraz norm jakości środowiskowej dla wód powierzchniowych.

Obecnie trwają prace nad uniwersalnym ograniczeniem stosowania PFAS w ramach procedury ograniczeniowej REACH, analizowanej przez Europejską Agencję Chemikaliów (ECHA).

Pomimo tych istniejących lub planowanych regulacji, obecnie brak jest przepisów dotyczących zarządzania odpadami zawierającymi PFAS oraz emisji PFAS z instalacji przemysłowych, w tym z instalacji do przetwarzania odpadów.

Niektóre państwa członkowskie m.in. Belgia – Flandria, Dania, Francja podjęły już jednostronne inicjatywy mające na celu ograniczenie stosowania PFAS w określonych produktach i sektorach oraz zmniejszenie ich emisji do środowiska. Wobec braku regulacji na poziomie europejskim takie podejście może stanowić pierwszy krok do opracowania zharmonizowanych ram europejskich, uwzględniających następujące elementy.

1. Utworzenie łańcucha identyfikowalności w celu zapewnienia przejrzystości i właściwego przetwarzania odpadów zawierających PFAS

Jak w przypadku każdej substancji budzącej obawy, jednym z głównych problemów jest śledzenie jej stosowania i obecności w całym cyklu życia produktu – od etapu projektowania, poprzez produkcję i użytkowanie, aż po końcowy etap gospodarowania odpadami. O ile istotne jest ograniczanie stosowania PFAS na wcześniejszych etapach, o tyle równie ważne jest zapewnienie, aby podmioty zajmujące się gospodarką odpadami miały dostęp do informacji o obecności PFAS w strumieniach odpadów, które przyjmują. Niestety, wytwórcy odpadów nie zawsze wiedzą, czy wytwarzane przez nich odpady, które kierują do dalszego zagospodarowania zawierają PFAS.

W związku z tym należy wdrożyć system identyfikowalności obejmujący cały cykl życia produktu, tak aby operatorzy instalacji do przetwarzania odpadów mogli w możliwie najlepszy sposób wyodrębnić i przetwarzać strumienie odpadów zawierających PFAS.

2. Ustandaryzowanie metod analizy i pomiarów

Obecnie tylko nieliczne laboratoria wykonują analizy PFAS, co prowadzi do długich terminów realizacji oraz wysokich kosztów. Standaryzacja metod analitycznych jest warunkiem wstępnym harmonizacji praktyk oraz obniżenia kosztów i skrócenia czasu pomiarów w wodzie, powietrzu i glebie. Konieczne jest zatem określenie kompleksowej strategii monitorowania wraz z odpowiednimi metodami analizy.

3. Zdefiniowanie pojęcia „odpady zawierające PFAS” w przepisach

Uniwersalne ograniczenie stosowania PFAS w produktach i sektorach jest obecnie analizowane przez ECHA, a projekt rozporządzenia ograniczającego ma zostać przedłożony Komisji w 2026 r. Ograniczenie to będzie odnosić się do produktów, natomiast do chwili obecnej nie określono definicji odpadów zawierających PFAS.

Ponieważ produkty zawierające PFAS są obecnie szeroko stosowane, oznacza to potencjalnie bardzo dużą liczbę (zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym) strumieni odpadów zawierających PFAS, które będą wymagały unieszkodliwienia. Dotyczy to również gleb zanieczyszczonych PFAS, które występują w bardzo dużych ilościach.

W zależności od rodzaju i stężenia PFAS część tych odpadów będzie musiała być przetwarzana w instalacjach do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. W związku z tym kluczowe znaczenie ma jednoznaczne zdefiniowanie pojęcia „odpadów zawierających PFAS” i ich klasyfikacja pod względem zagrożeń, a także określenie progowej wartości PFAS, po przekroczeniu której odpady te będą podlegały obowiązkowi właściwego unieszkodliwiania.

Obowiązujące ramy regulacyjne dotyczące trwałych zanieczyszczeń (POP), na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1021 z dnia 20 czerwca 2019 r. dotyczące trwałych zanieczyszczeń organicznych, mogą stanowić inspirację, ponieważ ustanawiają zróżnicowane progi dla produktów i odpadów oraz określone obowiązki.

4. Ustanowienie wiarygodnych, naukowo uzasadnionych granicznych wartości emisji (ELV) do powietrza, wody i gleby

Po wprowadzeniu ograniczeń w stosowaniu PFAS oraz zidentyfikowaniu odpadów zawierających PFAS konieczne jest zapewnienie, aby ilość PFAS uwalnianych do środowiska w trakcie ich przetwarzania była minimalna. Określone graniczne wartości emisji (ELV) do wody, powietrza i gleby gwarantują skuteczność procesów przetwarzania oraz ochronę zdrowia ludzi i środowiska.

Nieuregulowanie kwestii wartości granicznych emisji (ELV) utrudnia operatorom gospodarującym odpadami dobór właściwych technologii i procedur koniecznych do bezpiecznego zagospodarowania odpadów PFAS.

Nasze doświadczenie w ustalaniu (ELV) pokazuje, że limity te nie powinny być określane arbitralnie, lecz w oparciu o wiedzę naukową i dostępne dane, z uwzględnieniem aktualnych ograniczeń technologicznych. Wymaga to podejścia stopniowego, polegającego na ustalaniu ambitnych, możliwych do rewizji, ale realistycznych progów – zarówno pod względem poziomu, jak i horyzontu czasowego. UE dysponuje już wiarygodnym i uznanym procesem definiowania najlepszych dostępnych technik oraz wartości granicznych (ELV), który mógłby zostać zastosowany również w odniesieniu do PFAS – podobnie jak

w przypadku opracowywania BAT w ramach dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych (IED), opartym na wymianie informacji pomiędzy podmiotami z danej branży.

5. Ustabilizowanie ram regulacyjnych w celu zapewnienia przewidywalności dla przemysłu i operatorów instalacji przetwarzania odpadów

Aby umożliwić skuteczne inwestycje i innowacje w zakresie rozwiązań dotyczących zarządzania PFAS, niezbędne jest ustanowienie stabilnych ram regulacyjnych zapewniających długoterminową przewidywalność dla uczestników w całym cyklu życia produktu (producentów wyrobów, wytwórców odpadów oraz operatorów gospodarujących odpadami).

Dotychczasowe doświadczenia z substancjami takimi jak dioksyny/furany czy PCB (polichlorowane bifenylo) pokazują, że wyznaczenie jasnej ścieżki regulacyjnej obejmującej określone cele, progi i terminy, umożliwia planowanie niezbędnych dostosowań oraz inwestowanie w najlepsze dostępne technologie i internalizację kosztów. Zastosowanie tego podejścia do PFAS wymagałoby zdefiniowania zamkniętej listy substancji, która mogłaby być aktualizowana, ale pozostawałaby stabilna w czasie. Lista ta powinna być uzupełniona o referencyjne współczynniki równoważności toksycznej dla każdej z ujętych PFAS, aby uwzględnić ich zróżnicowaną toksyczność. Bez takiej stabilności inwestycje niezbędne do innowacji i spełnienia wymogów prawnych będą prawdopodobnie opóźniane.

6. Zapewnienie ponoszenia kosztów przetwarzania odpadów i historycznych zanieczyszczeń przez producentów i użytkowników PFAS.

Ustanowienie funduszu dedykowanego usuwaniu zanieczyszczeń historycznych będzie w nadchodzących latach coraz pilniejszą potrzebą, zwłaszcza w przypadku gleb i wód podziemnych, gdzie często niemożliwe jest zidentyfikowanie odpowiedzialnego podmiotu. Aby fundusz mógł skutecznie działać, konieczne jest wprowadzenie opłaty od produkcji i stosowania PFAS, zaprojektowanej w taki sposób, aby realnie zachęcała do zmiany. Zbyt niski podatek nie ogranicza zanieczyszczania ani nie zapewnia środków niezbędnych do usuwania zanieczyszczeń.

Należy również uwzględnić, że wielkość funduszu będzie z czasem naturalnie maleć w związku z ograniczeniami regulacyjnymi dotyczącymi stosowania PFAS. Aby zapewnić bezstronne i przejrzyste zarządzanie, fundusz powinien być administrowany przez instytucję publiczną.

Mając na względzie ww. potrzebę przeprowadzenia dyskusji merytorycznej na temat PFAS oraz cele statutowe Związku, zarówno Związek jak i jego poszczególni członkowie deklarują gotowość i chęć zaangażowania się w ewentualne prace nad opracowaniem potrzebnych regulacji dotyczących ww. materii.

[REDACTED]

[REDACTED]